

Ellen Berends, nizozemska veleposlanica u Hrvatskoj

GORAN STANZL/PIXSELL

Pored poticaja za ulaganje, nužno je i razumijevanje lokalnih vlasti

Ellen Berends, nizozemska veleposlanica, govori o uključivanju u projekt Gradovi budućnosti, iskustvima u upravljanju gradovima te kako neka od njih primijeniti u RH

MISLAV ŠIMATOVIĆ
 mislav.simatovic@poslovni.hr

Veleposlanstvo Nizozemske uključilo se kao generalni partner u projekt Poslovnog dnevnika "Gradovi budućnosti" koji promovira koncept pametnih gradova u Hrvatskoj. Kako je ideja pametnih gradova u Nizozemskoj pronašla plodno tlo, o iskustvima vezanim uz upravljanje urbanim prostorom, ali i gospodarskoj situaciji u Nizozemskoj i iskustvima s EU fondovima koja bi mogla koristiti u Hrvatskoj razgovorali smo s nizozemskom veleposlanicom u Zagrebu, Ellen Berends.

Sustavno razvijate koncept pametnih gradova, a Amsterdam je više puta proglašavan jednim od "najpametnijih gradova svijeta". Po čemu je Amsterdam poseban?

Amsterdam se opredijelio biti grad ugodan za život i rad. Od 2009. poduzeća, javna uprava, istraživački centri i građani surađuju kako bi postigli taj cilj. Više od 100 partnera uključeno je u 50 inovativnih projekata usmjerenih osmišljavanju pametnih parkova, parkirališta, klimatskih neutralnih ulica u centru grada, razvoju CAR2Go projekta električnih automobila, ili pak uključivanju stanovnika za mjerenje razine buke, kakvoće zraka. Amsterdam ima više od 500 km biciklističkih staza i traka, 900 km cesta prilagode-

50
posto

dodane vrijednosti u BDP-u Nizozemske čine usluge

nih za bicikle, 740 postaja za dijeljenje automobila. Ukoliko se do 2025. godine postigne cilj smanjenja emisije ugljičnog dioksida za 40%, Amsterdam će time biti ispred mnogih drugih gradova u Nizozemskoj i Europi.

Kako se financiraju koncepti pametnih gradova, jesu li isplativi?

Konkretno, u slučaju projekta Amsterdam pametni grad, projekt djelomično financira Europska komisija kroz Europski fond za regionalni razvoj. Grad Amsterdam i privatni sektor također sufinanciraju projekt, a potporu pružaju i ministarstva infrastrukture i okoliša. Amsterdam priprema i dugoročni investicijski program koji obuhvaća investicijske planove svih subjek-

kata koji utječu na gradsku infrastrukturu, što je dio energetske strategije grada za razdoblje do 2040. godine.

Groningen, grad na sjeveru Nizozemske, razvio je prvu "live smart grid" zajednicu u Europi, tzv. Power Matching City. Možete li reći nešto više o tom projektu i u kojoj je fazi trenutno?

U primjeru koji navodite radi se o pilot projektu pametne mreže i svojevrsnom stambenom laboratoriju. Kućanstva sama upravljaju potrošnjom i proizvodnjom energije. Opremljena su uređajima koji usklađuju njihove energetske potrebe s, u tom trenutku, raspoloživom energijom iz obnovljivih izvora. Ilustrirat ću primjerom: vi dajete uputu pametnom uređaju što želite da bude učinjeno i do kada - bilo da se radi o zagrijavanju kuće, pranju odjeće ili posuda, napajanju električnog vozila, i sl., a sustav će koristiti te podatke kako bi planirao potrošnju energije i

“

U SLUČAJU PROJEKTA AMSTERDAM PAMETNI GRAD - PROJEKT DJELOMIČNO FINANCIRA EUROPSKA KOMISIJA KROZ EUROPSKI FOND ZA REGIONALNI RAZVOJ. GRAD AMSTERDAM I PRIVATNI SEKTOR TAKODER SUFINANCIRAJU PROJEKT

uključivao uređaje kada je to najučinkovitije i najjeftinije za kućanstvo.

Nizozemski cilj je da do 2018. novoizgrađene zgrade u javnom sektoru budu "nula energetske zgrade". Kako se razvija taj projekt i koliko je financijska kriza utjecala na njega?

Ovaj ambiciozan projekt da do 2018. sve novosagrađene zgrade u javnom sektoru budu gotovo nula energetske i dalje stoji. Nadamo se da će biti postignut unatoč financijskoj krizi. Za uspjeh ovog projekta ključno je osigurati poticaje za ulaganja u energetske učinkovitost, odgovarajuće financiranje i razumijevanje lokalnih općinskih vlasti o svim prednostima energetske učinkovitosti, kao što je mogućnost kontrole i upravljanja vlastitim potrošnju energije i a time i troškovima.

Možete li reći nešto više o nizozemskom Gradu sunca u Heerhugowaardu, pionirskom primjeru održive stanogradnje?

Drago mi je što ste spomenuli ovaj odličan i inspirativan nizozemski primjer pametnog grada. Cilj projekta je stvoriti stambenu četvrt koja je CO2-neutralna i proizvodi onoliko energije koliko troši, što inovativne tehnologije i omogućavaju. Ova stambena četvrt generira energiju iz vjetra i sunca, a kišnica se uglavnom koristi zahvaljujući prirodnim sustavima za filtriranje voda.

Iako poljoprivreda sudjeluje sa svega 2,8 % u strukturi BDP-a Nizozemske, hrana i piće među najznačajnijim su izvoznim proizvodima. Kao to objašnjavate?

Doista, iako su poljoprivreda i ribarstvo široko poznate i tradicionalne nizozem-

ske aktivnosti, one čine manje od 3% BDP-a. Međutim, u realnim brojkama nizozemska poljoprivredno-prehrambena industrija doprinosi svojom dodanom vrijednošću u BDP-u s otprilike EUR 50 do 55 milijardi, što čini oko 20% ukupne vrijednosti izvoza Nizozemske. Od sto najkonkurentnijih proizvoda proizvedenih u Nizozemskoj, oko polovine se odnosi na poljoprivredni i prehrambeni sektor. Budući da je Nizozemska drugi po veličini svjetski izvoznik poljoprivrednih proizvoda, agrobiznis je jedan od glavnih pokretača nizozemskog gospodarstva. Razlozi su mnogobrojni: ne radi se samo o položaju u srcu Europe, već i o visokoj razini inovacija i istraživanja, temeljenoj na suradnji vlada, istraživačkih centara i privatnog sektora; također, radi se i o iznimno visokoj razini infrastrukture u trgovini, logistici i prehrambenoj industriji. Kao rezultat toga, produktivnost nizozemskih poljoprivrednika je pet puta veća od europskog prosjeka.

Iako Nizozemska ima razvijenu industriju, dvije trećine vrijednosti gospodarstva otpada na uslužnu djelatnost. Smatrate li da i Hrvatska svoje gospodarstvo može jačati oslanjajući se na usluge?

Nizozemska, zapravo nije imala razvijenu tešku industriju. Zbog svog geografskog položaja, sektor usluga nam je tradicionalno razvijen. Amsterdam spada među glavne financijske centre svijeta, a Rotterdam je najveća europska luka a ujedno i među deset najprometnijih luka svijeta. Važno je reći da u Nizozemskoj usluge predstavljaju značajan doprinos u proizvodnoj industriji i idu ruku pod ruku u procesu stvaranja dodane vrijednosti. Također, kada promatramo izvoz Nizozemske, iako ga čine uglavnom robe te u znatno manjoj mjeri usluge, usluge zapravo čine gotovo 50% dodane vrijednosti u BDP-u.

Analitičari smatraju da se dobar plasman Nizozemske prema izvješću Svjetske banke zasniva prije svega na jednostavnosti dobivanja poduzetničkih kredita. Koliko je ekonomska politika Vlade doprinijela tome?

Veliki je postotak novostvorenih radnih mjesta u Nizozemskoj nastalih iz start-upova. Tu je činjenicu vlada prepoznala i poduzela konkretne mjere kako bi stvorila atraktivnije poslovno okruženje za poduzetnike. Osnovan je posebni fond namijenjen financiranju inovativnih poduzetničkih projekata, te su proširene kreditne garancijske sheme za mala i srednja poduzeća i rizični kapital. Uvjeti za dobivanje privremenih viza za start-upove su pojednostavljeni, a poslovni akceleratori i inkubatori se uspješno razvijaju. Nizozemska bivša europska povjerenica, specijalna izaslanica Neelie Kroes pokrenula je StartupDelta program, čija je misija razviti Nizozemsku kao jedno od vodećih start-up centara u Europi. U sklopu ove inicijative, Amsterdam je najavio ulaganje od 5 milijuna eura kao podršku početnicima i olakšavanje pristupa poslovnim prostorima, talentiranoj radnoj snazi i kapitalu. ●

Trgovinski suficit

Nizozemska ima jednu od najjačih elektroničko-komunikacijskih infrastruktura u zapadnoj Europi. Koliko je to važno za gospodarski razvoj?

Nizozemska spada među lidere po razvoju europske digitalne infrastrukture i četvrta je u svijetu po kvaliteti informacijske infrastrukture. To značajno doprinosi razvoju internet ekonomije, koja se procjenjuje na 5,3% BDP-a, bilježi godišnji rast od 9% i generator je novih radnih mjesta.

Hrvatska vanjskotrgovinska bilanca s Nizozemskom izrazito je negativna. Može li se taj odnos u budućnosti popraviti?

Hrvatska je sada dio unutarnjeg tržišta Europske Unije i to olakšava trgovinu. Poznato je da Nizozemska ima otvorenu ekonomiju i dobro poslovno okruženje, a prilike za trgovinu postoje doslovno u svim sektorima. Ukoliko proizvodi zadovoljavaju standarde i propise EU-a, cjenovno su konkurentni, te ako su pritom još i inovativni, hrvatske tvrtke će naći tržište u Nizozemskoj i povećati uvoz. Nizozemska bilježi trgovinski suficit s Hrvatskom, ali brojke su relativno niske. Nizozemska izvozi robe u Hrvatsku u vrijednost od EUR 590 milijuna, dok je vrijednost hrvatskog izvoza u Nizozemsku EUR 166 milijuna, što je manje od 1% od ukupnog nizozemskog uvoza.